

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นิติกร

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

ความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

ปี 65

หลักสูตรและวิธีการสอบเลือกสรร

การสอบคัดเลือกเพื่อวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง คะแนนเต็ม 100 คะแนน เป็นการทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยวิธีการสอบข้อเขียน ดังนี้

- (1) ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (2) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และกระทรวงการคลัง
- (3) กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- (4) กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
- (5) กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (6) กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม โทร. 081-496-9907

LINE: @thebestcenter

270.-

คู่มือสอบนิติกร

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 270 บาท

จัดทำขึ้นและจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ดีเวลอปเปอร์ด้าน ม. รวม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

**คู่มือเตรียมสอบ
นิติกร
สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง**

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

ราคา 270-

คำนำ

คู่มือเตรียมสอบสำหรับตำแหน่งนิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอขอบใจบพระองค์ใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center
www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ความรู้เกี่ยวกับกระทรวงการคลัง	1
➤ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	12
➤ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526	18
✦แนวข้อสอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2564 ชุดที่ 1.	48
✦แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2564 ชุดที่ 2.	75
➤พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	97
✦แนวข้อสอบ พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	135
➤ความรู้เกี่ยวกับงานสารบรรณ	141
➤ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ	154
➤การเขียนหนังสือติดต่อราชการ	163
➤การจัดทำวาระการประชุม การเขียนรายงานการประชุม	172
◆ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Office	
➤การใช้งาน Microsoft Word พร้อมแนวข้อสอบ	183
➤การใช้งาน Microsoft Excel พร้อมแนวข้อสอบ	204
➤การใช้งาน Microsoft PowerPoint พร้อมแนวข้อสอบ	220
➤ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสำนักงาน	230
✦แนวข้อสอบ งานธุรการ	236
✦แนวข้อสอบ งานเอกสารราชการ	247
✦แนวข้อสอบ ความรู้ด้านพัสดุ	252
✦แนวข้อสอบ การจัดการสำนักงาน	261
★แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	272
➤เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	276

ความรู้เกี่ยวกับกระทรวงการคลัง

➤ ประวัติความเป็นมา

การบริหารการคลังของไทยได้ดำเนินมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เป็นต้นมา แต่ยังมีได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่นี้ โดยเฉพาะพระราชทรัพย์ ได้มาจาก ส่วยสาอากร หรือ ที่เรียกกันในปัจจุบันว่า ภาษีอากร 4 ชนิด ได้แก่ จังกอบ อากร ส่วย และ ฤชา ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ได้มีการจัดระเบียบ การปกครองฝ่ายพลเรือนเป็น 4 แผนก เรียกว่า จตุสดมภ์ ซึ่งประกอบด้วย กรมเมือง กรมวัง กรมพระคลัง และ กรมนา โดยกรมพระคลังทำหน้าที่ รักษา ราชทรัพย์ผลประโยชน์ของบ้านเมือง มีขุนคลังเป็นหัวหน้าบังคับบัญชา และมี พระคลังสินค้าเป็นที่เก็บและรักษาส่วยสาอากร

ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991 - 2031) ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงแก้ไขระบบราชการวางระเบียบการคลังการส่วยสาอากร และเศรษฐกิจให้รัดกุมทันสมัย ให้ตราพระราชบัญญัติทำเนียบราชการ โดยแบ่ง ราชการออกเป็นฝ่ายทหารและพลเรือนซึ่งใช้มาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ฝ่ายทหารมีสมุหพระกลาโหม เป็นหัวหน้าดำรงตำแหน่ง อัครมหาเสนาบดี ฝ่ายพลเรือน มีสมุหนายกเป็นหัวหน้าดำรงตำแหน่ง อัครมหาเสนาบดี เช่นเดียวกัน และมีตำแหน่งเสนาบดีจตุสดมภ์อีก 4 ตำแหน่ง คือ

เสนาบดีกรมเมือง บังคับบัญชาการรักษาพระนครและความนครบาล

กรมวัง บังคับบัญชาการที่เกี่ยวกับพระราชสำนักและพิจารณาคดีความของราษฎร

เสนาบดีกรมพระคลัง บังคับบัญชาเกี่ยวกับการจัดการรักษาพระราชทรัพย์ที่ได้จากส่วยสาอากร และบังคับบัญชากรมท่า ซึ่งเกี่ยวกับการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ และยังมีหน้าที่ เกี่ยวกับกรมพระคลังสินค้า การค้าสำเภาของหลวงด้วย

เสนาบดีกรมนา บังคับบัญชาการเกี่ยวกับเรื่องนาและสวน การเพาะปลูก พืชพันธุ์ธัญญาหาร

➤ การคลังสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367 - 2394) พระองค์ทรงสนพระทัยที่จะปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากทางราชการมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงิน มากกว่าในแผ่นดินก่อนๆ ทรงพยายามหาวิธีเพิ่มรายได้แผ่นดินด้วยการให้ผูกขาดการเก็บภาษีอากร โดยอนุญาตให้เจ้าภาษี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีนในประเทศไทยเป็นผู้จัดเก็บภาษีอากรจากราษฎรโดยตรง ในแต่ละปีเจ้าภาษีจะเสนอรายได้สูงสุดในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดให้แก่รัฐบาล เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐบาลแล้ว เจ้าภาษีจัดแบ่งส่งเงินรายได้แก่รัฐบาลเป็นรายเดือนจนครบกำหนดที่ได้ประมูลไว้ เป็นการเริ่มระบบเจ้าภาษีนายอากรนับแต่นั้นมา

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2394 - 2411) ประเทศไทยได้เปิดประตูการค้ากับประเทศตะวันตก นับตั้งแต่ได้มีการลงนามใน สนธิสัญญาบาวริง กับประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2398 และกับประเทศอื่นๆ บทบัญญัติในสนธิสัญญาบาวริง มีผลให้ไทยต้องยกเลิกการค้าแบบผูกขาด โดยระบบพระคลังสินค้าอย่างเด็ดขาด เลิกสัมภาระเก็บภาษีเบิกร่อง หรือค่าปากเรือ มีการจัดตั้ง สุลกสถาน (Customs House) หรือ โรงภาษี จัดเก็บภาษีขาเข้าในอัตรา "ร้อยชักสาม" และภาษีขาออกตามที่ระบุไว้ในท้ายสัญญา ระบบการศุลกากรแบบใหม่ก็นำมาใช้นับแต่ครั้งนั้น

ภายหลังสนธิสัญญาบาวริง การค้าขายระหว่างไทยกับต่างประเทศเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว พ่อค้าชาวต่างประเทศได้นำ เงินเหรียญดอลลาร์เม็กซิกันมาขอแลกเป็นเงินไทยมาก จนกระทั่งเงินบาทพดด้วงที่มีอยู่ไม่พอใช้ หมุนเวียน ดังนั้นใน พ.ศ. 2403 รัชกาลที่ 4 จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง โรงกษาปณ์สิทธิการ ขึ้นใน พระบรมมหาราชวัง ผลิตเงินเหรียญด้วยเครื่องจักร มีทั้งที่ทำด้วย ทองคำ เงิน ดีบุก และทองแดงในราคาต่างกัน

➤การคลังสมัยรัชการที่ 5

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ และได้ทรงเริ่มพระราชกรณียกิจ ในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันสมัยทันที ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานการคลัง ซึ่งนำไปสู่ การสถาปนากระทรวงการคลังขึ้นในรัชกาลนี้

ปี พ.ศ. 2416 ทรงเริ่มทำการปฏิรูปการคลังโดยโปรดเกล้าฯ ให้ ตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ ใน พระบรมมหาราชวัง เป็นที่ทำการของเจ้าพนักงานพระคลังมหาสมบัติ และให้มีพนักงานบัญชีกลาง สำหรับ รวบรวมบัญชีเงินผลประโยชน์แผ่นดิน และตรวจตราการเก็บภาษีอากร ซึ่งกระทรวงต่างๆ เป็นเจ้าหน้าที่เก็บนั้น ให้ รู้ว่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด และเร่งเรียกเงิน ของแผ่นดินในด้านภาษีอากรให้ส่งเข้าพระคลังมหาสมบัติตามกำหนด พร้อมกันนั้นได้ ทรงตราพระราชบัญญัติสำหรับหอรัษฎากรพิพัฒน์ และได้พระราชทานอำนาจแก่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาบำราบปรปักษ์ ทรงจัดให้มีเจ้าพนักงานบัญชีกลางรวบรวมพระราชทรัพย์ ซึ่งขึ้นในท้องพระคลังทั้งปวง ตั้งอยู่ในหอรัษฎากรพิพัฒน์ในพระบรมมหาราชวัง ให้มีแบบธรรมเนียมที่เจ้าภีณายาการ ต้องปฏิบัติในการรับประมวลผูกขาด จัดเก็บภาษีอากร ให้มีเจ้าจำนวนภาษีของพระคลังทั้งปวงมาทำงาน ในออฟฟิศเป็นประจำ เพื่อตรวจตราเงินภาษีอากรที่เจ้าภีณายาการนำส่งต่อพระคลังแต่ละแห่ง โดยครบถ้วนตามงวดที่กำหนดให้

การกำหนดหน้าที่ของเจ้าพนักงานหอรัษฎากรพิพัฒน์ และระเบียบข้อบังคับให้เจ้าภีณายาการปฏิบัติโดยเคร่งครัด เป็นการตัดผลประโยชน์ของเจ้าพนักงานทั้งปวง จึงกล่าวได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางรากฐานระเบียบการปฏิบัติการภาษีอากรและการเงินของประเทศไว้เป็นครั้งแรก ทำให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ภายหลังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางระเบียบสำหรับปรับปรุงการคลังของประเทศตามพระราชบัญญัติสำหรับหอรัษฎากรพิพัฒน์ไปแล้ว ทรงพระราชดำริว่า การภาษีอากรอันเป็นเงินผลประโยชน์ก้อนใหญ่สำหรับใช้จ่ายในราชการ ทุนบำรุงบ้านเมือง และใช้จ่ายเป็นเบี้ยหวัดเงินเดือนข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือนนั้น พระคลังมหาสมบัติยังจัดไม่รัดกุมเป็นระเบียบเรียบร้อย เงินผลประโยชน์ของรัฐบาลยังกระจัดกระจายตกค้างอยู่กับเจ้าภีณายาการเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้เงินยังไม่พอใช้จ่ายในราชการ และทุนบำรุงบ้านเมืองให้สมควร จึงทรงปรึกษากับสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน หรือเคาน์ซิลเลอร์ ออฟ สเตต (Councillors of State) พร้อมด้วยคณะเสนาบดี

วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2418 ได้ตราพระราชบัญญัติกรมพระคลังมหาสมบัติ และจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ กรมพระคลังมหาสมบัติมีฐานะเป็นกระทรวงเพราะใช้คำภาษาอังกฤษเพื่อเรียกอธิบดีว่า มินิสเตอร์ ออฟ ฟินแนนซ์ ดังนั้น จึงถือเอาวันที่ 14 เมษายน 2418 เป็นวันสถาปนากระทรวงการคลัง สืบมา

ปี พ.ศ. 2433 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติพระธรรมนูญหน้าที่ราชการในกระทรวง

พระคลังมหาสมบัติ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2433 ยกฐานะกรมพระคลังมหาสมบัติ เป็นกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่สำหรับ รับ จ่าย และรักษาเงิน แผ่นดิน ทั้งสรรพราชสมบัติพัสดุทั้งปวง กับถือใบอนุญาตพระราชทรัพย์สำหรับแผ่นดินทั้งสิ้น และเก็บภาษีอากรเงินขึ้นแผ่นดินตลอดทั่วพระราชอาณาจักร มีเสนาบดีรับผิดชอบบังคับราชการในกระทรวงสิทธิขาด ประกอบด้วยกรมเจ้ากระทรวงและกรมขึ้น รวมเป็นกรมใหญ่ 13 กรม

ต่อมาวันที่ 1 เมษายน 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้แบ่งหน่วยราชการส่วนกลางเป็น 12 กระทรวง จัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของแต่ละกระทรวงให้เป็นสัดส่วน ไม่ก้าวล่วงในการปฏิบัติราชการ โดยมีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งกระทรวงแบบใหม่ ดังนี้

- 1.กระทรวงมหาดไทย
- 2.กระทรวงกลาโหม
- 3.กระทรวงการต่างประเทศ
- 4.กระทรวงวัง
- 5.กระทรวงนครบาล
- 6.กระทรวงเกษตรธิการ
- 7.กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
- 8.กระทรวงยุติธรรม
- 9.กระทรวงยุทธนาธิการ
- 10.กระทรวงธรรมการ
- 11.กระทรวงโยธาธิการ
- 12.กระทรวงมุรธาธิการ

ทั้งนี้ ทรงประกาศตั้งเสนาบดีเจ้ากระทรวงต่างๆ ขึ้นให้มีศักดิ์เสมอกัน ทั้ง 12 กระทรวง ยุบเลิกตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี และเสนาบดีจตุสดมภ์ และแต่งตั้งสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฑามณี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ เป็นเสนาบดีกระทรวงการคลัง พระมหาสมาบดี แต่เนื่องจากทรงพระประชวร กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์ จึงทรงปฏิบัติราชการแทน ต่อมาในปีเดียวกัน วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2435 ได้มีประกาศเปลี่ยนแปลง ตำแหน่งเสนาบดี โดยให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการคลังมหาสมบัติแทน

เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมหิศรราชหฤทัย เป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ (พ.ศ. 2439-2449) ได้กราบทูลเสนอวิธีการปรับปรุงการเก็บภาษีอากรใหม่ ยกเลิกการประมูลผูกขาดเก็บภาษีอากรเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาลดำเนินการจัดเก็บเอง

ปี พ.ศ. 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้มีการจัดทำ งบประมาณแผ่นดินขึ้นเป็นครั้งแรก กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเริ่มวางระเบียบการจัดงบประมาณรายจ่าย แล้วรวบรวมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต และจะไม่มีการจ่ายเงินเกินงบประมาณ โดยที่มิได้รับความเห็นชอบจากองค์พระมหากษัตริย์ เสียก่อน นอกจากนี้ ยังวางระเบียบการควบคุมการใช้จ่ายเงินของกระทรวงและกรมต่างๆ ทั้งหมด การจัดงบประมาณอย่างคร่าวๆ นี้ เป็นการกำหนดรายจ่ายมิให้เกินกำลังของเงินรายได้ เพื่อรักษาดุลยภาพและความมั่นคงของฐานะการคลังของประเทศ ใน พ.ศ. 2444 รัฐบาลสามารถ จัดพิมพ์งบประมาณรายรับรายจ่าย

แผ่นดินขึ้นเป็นครั้งแรก ในการจัดทำงบประมาณแผ่นดินนี้ โปรดฯ ให้แยกการเงินส่วนแผ่นดิน และส่วนพระองค์ ออกจากกันอย่างเด็ดขาด พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์นั้นให้พระคลังข้างที่เป็นผู้จัดการดูแล

➤การคลังสมัยรัชการที่ 6

พ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรัดพระคลังในท้องที่ต่าง ๆ ทัวพระราชอาณาจักรเข้ามาอยู่ในบังคับบัญชาของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2458

วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2454 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามกรมเก็บ เป็นกรมพระคลังมหาสมบัติ

ปี พ.ศ. 2456 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2456 เพื่อวางระเบียบกำหนดเวลาที่กระทรวงต่างๆ จะต้องยื่นงบประมาณต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เวลาที่จะต้องทูลเกล้าฯ ถวาย กับเวลาที่จะพระราชทานพระบรมราชานุญาต และกำหนดวิธีการจ่ายเงินนอกงบประมาณในระหว่างปี การใช้จ่ายเงินงบประมาณของแต่ละปี กำหนดให้สิ้นสุดในวันที่ 31 มีนาคม ของปีงบประมาณนั้น

พ.ศ. 2458 โปรดเกล้าฯ ให้ยกกรมสรรพากรใน และกรมสรรพากรนอก มาอยู่ในบังคับบัญชาของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และรวมเป็นกรมเดียวกันเรียกว่า กรมสรรพากร นอกจากนี้ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งหน่วยงานใหม่ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ คือ

กรมตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่ตรวจตราเจ้าหน้าที่ต่างๆ ซึ่งทำการรับหรือจ่ายเงินแผ่นดินและเงินอื่นๆ ที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบ และขณะเดียวกันเพื่อมิให้มีหน้าที่ปะปนกับกรมตรวจ และกรมสารบัญชี ซึ่งมีอยู่แล้วเดิม จึงได้เปลี่ยนนามกรมตรวจและกรมสารบัญชี เป็นกรมบัญชีกลาง มีหน้าที่จัดระเบียบการประมวลบัญชีเงินรายได้ และรายจ่ายของแผ่นดิน และสอบสวนการเบิกจ่ายเพื่อรักษารูปแบบประมาณ กับเพื่อให้การเบิกจ่ายได้ปฏิบัติไปตามความมุ่งหมายของการงบประมาณ

กรมสถิติพยากรณ์ภายหลังได้รับการยกฐานะเป็น กระทรวงพาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2463 ในปี พ.ศ. 2469 ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติพิทักษ์ตราศุลกากร ฉบับปฐมฤกษ์ โดยหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศไทยได้มีโอกาสเจรจายกเลิกสัญญาบาวริง ที่ไม่เป็นธรรมกับนานาประเทศโดยเฉพาะเรื่องพิทักษ์ตราศุลกากร ซึ่งเดิมจะเก็บภาษีศุลกากรเกินกว่าร้อยละสามไม่ได้ จนประสบความสำเร็จและประเทศไทยมีอิสระสมบูรณ์ที่จะตั้งพิทักษ์ตราศุลกากรได้เต็มที่

➤การคลังสมัยรัชการที่ 7

ใน พ.ศ. 2471 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช 2471 ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดให้มีกรมราชการกรมหนึ่งในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เรียกว่า กรมเงินตรา มีหน้าที่กระทำการทั้งปวงอันเกี่ยวแก่การจำหน่ายและถอนคืนธนบัตร ต่อมาทรงพระราชดำริว่า กิจทั้งปวงซึ่งกรมเงินตรา จะพึงปฏิบัติดังกล่าวมานี้ กรมธนบัตรซึ่งตั้งขึ้นตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติธนบัตรสยาม ร.ศ. 121 ได้ปฏิบัติอยู่แล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามกรมธนบัตรว่า "กรมเงินตรา" และให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นผู้บังคับบัญชากรมเงินตรา ตามประกาศเปลี่ยนนามกรมธนบัตรเป็นกรมเงินตรา วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2471

ในปี พ.ศ. 2473 โปรดเกล้าฯ ให้ยุบกรมกระษాปณัติสิทธิการลงนามมีฐานะเป็น โรงงานขึ้นกับกรมฝิ่นหลวงหรือกรมสรรพสามิตในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากเกิดภาวะเศรษฐกิจ ตกต่ำ อย่างรุนแรง ด้วยเหตุนี้โรงกษาปณ์ไทยจึงหยุดการผลิตเหรียญกษาปณ์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

➤การคลังสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475)

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบ ประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดและมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลมีพระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติอีกด้วย

พ.ศ. 2476 ได้เปลี่ยนนามกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นกระทรวงการคลัง โดยแบ่งส่วนราชการเป็น 8 กรม ได้แก่

- 1.สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
- 2.สำนักงานปลัดกระทรวง
- 3.กรมคลังกรมบัญชีกลาง
- 4.กรมพัสดุ
- 5.กรมศุลกากร
- 6.กรมสรรพสามิต
- 7.กรมสรรพากร

ปี 2484 ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการในกระทรวงการคลังโดยให้ยุบกรมพัสดุ และปี 2495 ได้เปลี่ยนชื่อกรมคลังเป็นกรมธนารักษ์ ปี 2504 ได้จัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง โดยมีฐานะเทียบเท่ากรม จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางแผนนโยบายการคลังและเศรษฐกิจของรัฐ ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยยุบกองเศรษฐกิจการคลังและกองสถิติในสำนักงานปลัดกระทรวงมาอยู่ในหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ และแต่งตั้ง ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังคนแรก

ปี 2496 มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กำหนดให้รัฐบาลสามารถจัดตั้งองค์การของรัฐบาลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยตรงเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นได้ ตามที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะหรือเพื่อประโยชน์ในการเศรษฐกิจหรือช่วยเหลือในการครองชีพหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดิน พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นรากฐานของการก่อกำเนิดรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งกระทรวงการคลัง มีรัฐวิสาหกิจในสังกัดประกอบด้วย

- 1.ธนาคารกรุงไทย จำกัด
- 2.ธนาคารออมสิน
- 3.ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 4.ธนาคารอาคารสงเคราะห์
- 5.โรงงานสุรา
- 6.สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

7. โรงงานยาสูบ
8. โรงงานไฟ
9. บริษัท ทิพย์ประกันภัย จำกัด
10. บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด

➤ **หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานในสังกัด**

สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง มีดังนี้

➤ **ส่วนราชการที่ไม่สังกัดกลุ่มภารกิจใด**

สำนักงานรัฐมนตรี มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านช่วยอำนวยความสะดวกและประสานงานตามที่ได้รับมอบหมาย จาก รัฐมนตรี ประธานราชการทางการเมือง ติดต่อกับรัฐสภาและการตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภา พิจารณาเรื่อง การขอเข้าพบและนัดหมายของรัฐมนตรี ตรวจสอบเรื่องราวและความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายการปฏิบัติราชการ และคำร้องทุกข์

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติราชการประจำ การประสานงาน การตรวจ ราชการของกระทรวง งานเผยแพร่-ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในภาพรวม นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ พิจารณา ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องวินัยของข้าราชการ และปฏิบัติราชการในเรื่องที่มีได้เป็นหน้าที่ของ ส่วนราชการใด

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) มีบทบาทและภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะและออกแบบนโยบาย และ มาตรการด้านการคลัง ระบบการเงิน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ต่อกระทรวงการคลัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่ยั่งยืน ตลอดจนเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจและการยอมรับในนโยบายและผลงานให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ประชาชน และหน่วยงานทั่วไปทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ

➤ **กลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน**

กรมธนารักษ์ มีหน้าที่ผลิตเหรียญกษาปณ์ จัดทำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อนุรักษ์ เก็บรักษา จัดแสดงและ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินอันมีค่าของแผ่นดิน จัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ นอกจากนี้ ยังมี หน้าที่ เกี่ยวกับการควบคุมการรับ-จ่ายแลก และเก็บรักษาเหรียญกษาปณ์ การเบิก-ส่งเงินคงคลัง ของจังหวัด การควบคุม ยอดเงินฝากของรัฐที่ธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดราคาประเมินอสังหาริมทรัพย์ และทรัพย์สินอื่น ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) มีหน้าที่เสนอแนะนโยบาย การเงิน การบัญชี ค่าตอบแทน และสวัสดิการของรัฐวิสาหกิจ กำหนดนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน พัฒนาประสิทธิภาพของ รัฐวิสาหกิจ จัดให้มีระบบประเมินผลการดำเนินงานและระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

➤ **กลุ่มภารกิจด้านรายได้**

กรมศุลกากร มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีศุลกากรขาเข้า-ขาออก และค่าธรรมเนียมต่างๆ รวมทั้ง เก็บภาษีแทนกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งจะต้องมีการ ป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงและลักลอบหนีภาษี นอกจากนี้ ยังมีภารกิจหลักใน การส่งเสริมการส่งออก โดยมาตรการทางภาษีอากร และการให้บริการแก่ผู้นำเข้าและส่งออก เพื่อสนอง นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการค้า

ระหว่างประเทศ ให้สามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายในตลาด ต่างประเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

กรมสรรพสามิต มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภทที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร และสินค้าบางชนิดที่นำเข้าจากต่างประเทศ อาทิ ภาษีสุรา ภาษีสถานบริการ ภาษียาสูบ โดยมีมาตรการ ควบคุมจัดเก็บ ภาษีและการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายอย่างเข้มงวดกวดขัน

กรมสรรพากร เป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บรายได้ภาษีให้ภาครัฐ เพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาลนำมาใช้พัฒนาประเทศ กำกับ/ตรวจสอบการปฏิบัติด้านภาษีตามมาตรฐาน ติดตามและเร่งรัดภาษีอากรค้าง ตัวแทนฝ่ายรัฐ ในการรักษาความเป็นธรรมและรักษาสภาพบังคับใช้กฎหมายภาษี พิจารณาปรับปรุงตัวบท กฎหมายและระบบการบริหารจัดเก็บภาษีเพื่อส่งเสริมการออม การลงทุนและการแข่งขันในการผลิตและ การส่งออกกับนานาประเทศ ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ และเสริมสร้างความ สมักใจในการเสียภาษี นอกจากนี้ได้ทำ ความตกลงกับประเทศต่างๆ เพื่อจัดการเก็บภาษีซ้ำซ้อน ระหว่างกัน เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศ รายงานประจำปี กระทรวงการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2553

➤กลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง เป็นหน่วยงานกลางในการกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ ด้านกฎหมาย การคลัง การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ การตรวจสอบภายใน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ บริหารงานบุคคลลูกจ้างของส่วนราชการ และความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และบริหารการใช้จ่ายเงินทั้งที่เป็นเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้ สอดคล้องกับการรักษาวินัยและ ความยั่งยืนทางการคลัง บริหารเงินสดภาครัฐ บริหารการรับ-จ่ายเงิน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ระบบ เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการบริหารเศรษฐกิจการคลัง ในส่วนภูมิภาค พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ภาครัฐทางด้านการบริหารการเงินภาครัฐ และเป็น ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทางการคลัง

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนการก่อหนี้ในภาพรวม ดำเนินการ เกี่ยวกับการผูกพันหนี้สาธารณะ ทั้งหนี้ในประเทศและต่างประเทศ บริหารหนี้สาธารณะ ทั้งด้านการบริหารความ เสี่ยงและการบริหารเงินสดจัดทำฐานข้อมูลหนี้ของประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับการ เบิกจ่ายเงินกู้และการชำระหนี้ ดำเนินการหรือจัดให้มีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการผูกพันและบริหารหนี้สาธารณะและการพัฒนาตลาด ตราสารหนี้ของประเทศ

➤รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรของรัฐบาล พ.ศ. 2496 กำหนดให้รัฐบาลสามารถจัดตั้งองค์กร ของ รัฐบาลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อดำเนินกิจการอันเป็น สาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือช่วยเหลือในการครองชีพ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดย ใช้เงินทุน จากงบประมาณแผ่นดิน พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นรากฐานของการกำเนิดรัฐวิสาหกิจต่างๆ ในปัจจุบัน กระทรวงการคลังมีรัฐวิสาหกิจในสังกัดจำนวน 15 แห่ง ได้แก่

1. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคลในลักษณะรัฐวิสาหกิจ กระทำการตามวัตถุประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

พ.ศ. 2517 มาตรา 5 ดังนี้

- ออกสลากกินแบ่งรัฐบาล
- จัดการโรงพิมพ์อันเป็นอุปกรณ์ในการพิมพ์สลากและสิ่งพิมพ์อื่นที่คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล
- ให้ความเห็นชอบกระทำกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

2. การยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหารายได้ให้รัฐ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการผลิตและจำหน่ายยาสูบให้เพียงพอับความต้องการของประชาชน ผู้บริโภค และพัฒนาคุณภาพของยาสูบ ให้ถูกรสนิยมของผู้บริโภค หารายได้จากการประกอบอุตสาหกรรมยาสูบนำส่งรัฐ รวมถึงรับผิดชอบ เกษตรกรชาวไร่ยาสูบในการเพาะปลูก กำหนดโควตาการปลูก การรับซื้อโดยการประกันราคา ตลอดจน พยายามแสวงหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่โรงงานยาสูบมีศักยภาพและทรัพยากร รายงานประจำปี กระทรวงการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2553

3. ธนาคารออมสิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักประหยัดและการออมทรัพย์ ไว้กับธนาคาร ด้วยการเสนอบริการหลายประเภท นอกจากนี้ ยังให้บริการด้านสินเชื่อแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งการลงทุนหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ โดยการดำเนินงานส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่จะสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคและชนบทให้ดีขึ้น

4. ธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย และปานกลางให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในอัตราดอกเบี้ย ที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินทั่วไป และดำเนินงานตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ดังนี้

- การให้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ประชาชน ภาคเอกชน ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำ ในสังกัดหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานทั่วไป และสำหรับโครงการต่างๆ ตามนโยบาย ของรัฐบาล อาทิ โครงการสวัสดิการการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการ และ โครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรในชนบท เป็นต้น

- การระดมทุน รับฝากเงินประเภทต่างๆ ได้แก่ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝาก ออมทรัพย์พิเศษ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ และเงินฝากประจำ กู้เงินระยะยาวภายในประเทศ และการออกพันธบัตรกู้เงินระยะยาวจากต่างประเทศ

5. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีหน้าที่ประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ทุกประเภท และสนองต่อนโยบายของรัฐ ทั้งในด้านการเป็น Lead Bank เพื่อการดำเนินนโยบายการเงินของทางราชการ การรักษาเสถียรภาพในระบบการเงินและตลาดทุนของประเทศ การกระจายสินเชื่อสู่ภูมิภาค และภาคเศรษฐกิจ สำคัญๆ และตามโครงการต่างๆ ที่รัฐให้การสนับสนุน นอกจากนี้ ยังให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรการกุศลต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ในกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

6. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ค่าลงทุนในการประกอบอาชีพ พื้นฟูการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อาชีพเกี่ยวเนื่อง หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ พัฒนาความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต และ เป็นเงินทุนระหว่างรอ

การขายผลิตผล ตลอดจนเพื่อชำระหนี้สินภายนอก นอกจากนี้ ยังรวมถึงภารกิจในการ แสวงหาเงินทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรอีกด้วย

7. องค์การสุรา (กรมสรรพสามิต) มีหน้าที่ควบคุมการจัดตั้งโรงงานผลิตสุรา และผลิตภัณฑ์สุรา เพื่อหารายได้ให้แก่รัฐ และประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

- ทำการค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของโรงงาน
- ตั้งและรับเป็นสาขาตัวแทน ตัวแทนการค้าต่างๆ อันเกี่ยวกับกิจการตามวัตถุประสงค์
- กระทำกิจการอื่นๆ และบริการต่างๆ เกี่ยวกับการผลิตสุรา

8. โรงงานไฟ (กรมสรรพสามิต) มีอำนาจหน้าที่ในการผลิตไฟตามพระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486 และรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์ทุกชนิดเพื่อหารายได้ให้รัฐ รวมถึงดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน ทำการค้า เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของโรงงานไฟ ตั้งและรับเป็นสาขาตัวแทน ตัวแทนการค้าต่างๆ อันเกี่ยวกับกิจการ ตามวัตถุประสงค์

9. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ส่งเสริมการสร้างและสนับสนุนผู้ส่งออกและผู้ลงทุนที่ทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศหรือประหยัดเงินตราต่างประเทศ โดยทำธุรกิจ หรือกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือนักธุรกิจไทยให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และให้บริการทางการเงิน ในส่วนที่ระบบธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถตอบสนองได้ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการ ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการส่งออก การลงทุน และการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

10. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม มีหน้าที่ช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินจำนวนมากขึ้น ช่วยให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการให้สินเชื่อแก่ภาคอุตสาหกรรมขนาดย่อมมากขึ้น เร่งการกระจายสินเชื่อไปยังภาคอุตสาหกรรมขนาดย่อมทั่วประเทศ ได้เร็วขึ้น ช่วยให้การพัฒนาการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ

11. บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย มีบทบาทในตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย รวมทั้งการสนับสนุนธุรกิจสินเชื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินที่ปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยในตลาดแรก เพื่อให้ธุรกิจสินเชื่อที่อยู่อาศัย สามารถขยายเติบโตขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถาบันการเงินที่ปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยได้มีแหล่ง เงินทุนระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ทำให้ประชาชนผู้ใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยสามารถกู้ยืมในอัตรา ดอกเบี้ยที่ต่ำลง ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและการฟื้นฟูสถานะเศรษฐกิจโดยรวม และเป็นการพัฒนา ตลาดตราสารหนี้ระยะยาวต่อไป

12. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีหน้าที่พัฒนาส่งเสริมและช่วยเหลือสนับสนุนการจัดตั้ง การดำเนินงาน การขยายหรือการปรับปรุงวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม โดยการให้สินเชื่อค้ำประกัน ร่วมลงทุน ให้คำปรึกษาแนะนำหรือให้บริการอื่นที่จำเป็น

13. บริษัท ธนาคารพัฒนาสินทรัพย์ จำกัด มีหน้าที่ลงทุนก่อสร้างอาคารและบริหารโครงการศูนย์ราชการกรุงเทพมหานคร และบริหารจัดการ ก่อสร้าง และพัฒนาทรัพย์สินของภาครัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์ สูงสุด รวมถึงเป็นเครื่องมือของภาครัฐในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและยั่งยืนให้แก่ประเทศ พร้อมทั้ง สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของภาครัฐ

14. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีหน้าที่สนับสนุนและเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสนองตอบ ความจำเป็นดังกล่าว โดยการหาทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในสังคม เพิ่มโอกาส ทางการศึกษาในระดับที่

สูงขึ้น ให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ผู้ยิ่งเพื่อการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ และอาชีวะ) จนถึงระดับปริญญาตรี อันจะมีส่วนสำคัญในการช่วย ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

15.ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จัดตั้งตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงินที่ไม่ผูกพัน กับดอกเบี้ย และประกอบกิจการอื่นที่ไม่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม เพื่อตอบสนองความต้องการ สำหรับชาวไทยมุสลิม ให้มีช่องทางทางการเงินที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม และสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนทั่วไปได้

➤องค์การมหาชน

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. จัดตั้งขึ้น ตาม พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 โดยมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่หลักดังต่อไปนี้

1. ให้การช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางการเงินในการร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจแก่รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการเงินของรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน
2. ให้การร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
3. รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดหรือการดำเนินนโยบาย และมาตรการการร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
4. ประสานการใช้อำนาจหน้าที่หรือการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ องค์การหรือหน่วยงานในประเทศ หรือต่างประเทศ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการการร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศ เพื่อนบ้าน

➤หน่วยงานอิสระ ภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลัง

มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.) จัดตั้งโดยกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานอิสระ ภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลัง ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ ทำหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยนโยบายเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภารกิจของกระทรวงการคลังและประเทศ เป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยของกระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้ง สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของ กระทรวงการคลังผ่านการฝึกอบรม และการจัดสัมมนาในสาขาต่างๆ ให้กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นๆ

➤อำนาจหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดให้กระทรวงการคลัง มี อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ภาษี อากร การรัษฎากร กิจการหารายได้ของรัฐมีอำนาจ ดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตาม กฎหมายและไม่อยู่ใน อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารนี้ สาธารณะ การบริหารและการพัฒนา รัฐวิสาหกิจและ หลักทรัพย์ของรัฐ และราชการอื่นตามที่มิกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงการคลัง หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการคลัง

➤วิสัยทัศน์

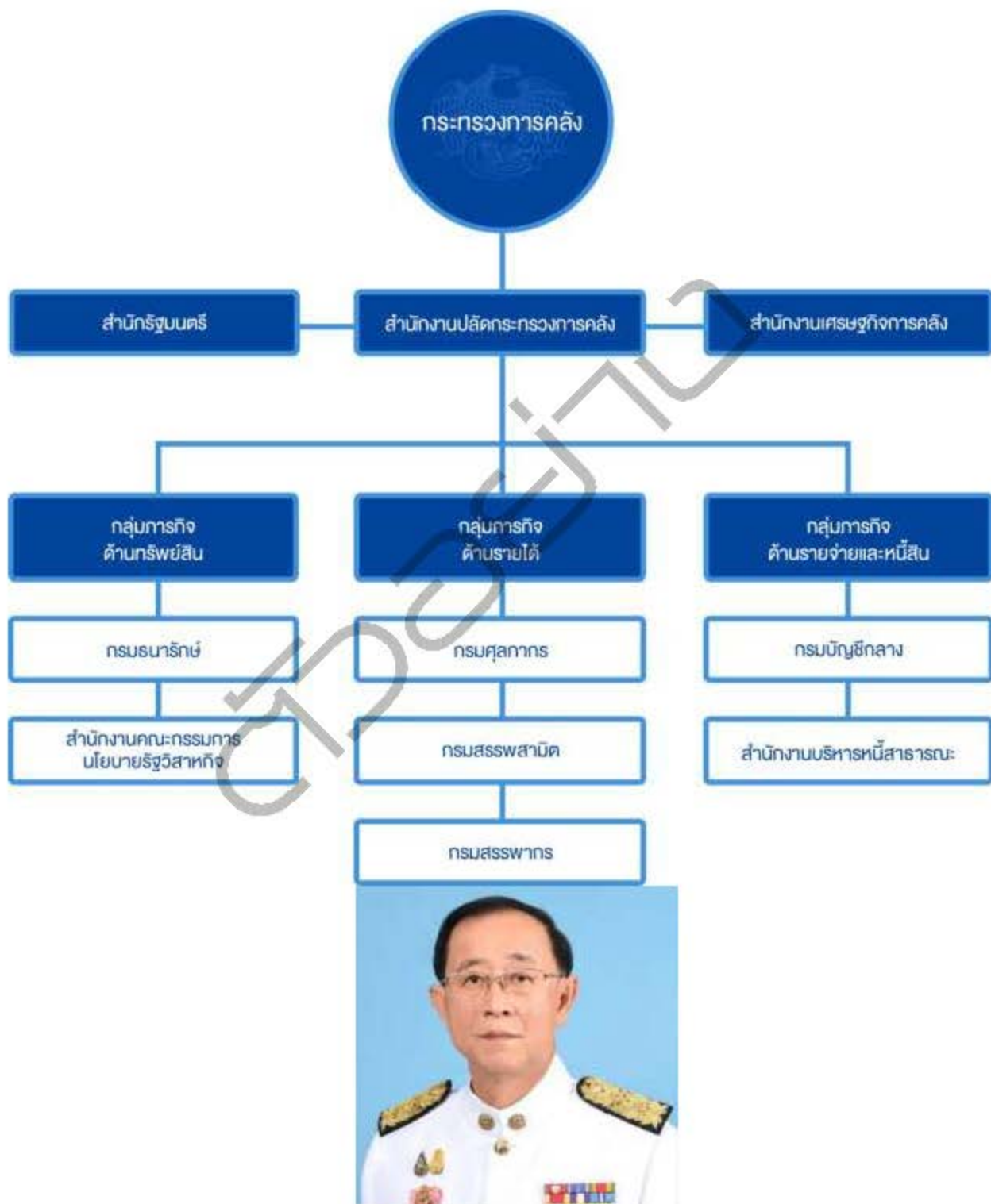
“เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

➤พันธกิจ

1. เสนอแนะนโยบายการคลังและเศรษฐกิจ

2. บริหารการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ
3. บริหารการเงินแผ่นดิน
4. บริหารจัดการทรัพย์สินภาครัฐ

➤ โครงสร้างหน่วยงาน

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

➤ วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางการบริหารงานของกระทรวงการคลังที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

➤ พันธกิจ

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง
2. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานของกระทรวง รวมทั้งการแปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง รวมถึงการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อบริหารและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง
4. ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง
6. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการคลังแก่สาธารณชนเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ
7. เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของกระทรวง ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับนโยบายและแผนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการใช้ประโยชน์ของข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
8. บูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามทุจริตและการส่งเสริมคุ้มครองจริยธรรมในกระทรวง

➤ เป้าประสงค์

1. สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
2. สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังมีบุคลากรเป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณธรรม
3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงการคลังมีการเชื่อมโยงเพื่อรองรับการทำงานระหว่างหน่วยงานในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ

➤ ค่านิยมสร้างสรรค์

ประกาศกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยค่านิยมสร้างสรรค์ของข้าราชการสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง

และสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

โดยที่สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ได้กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรไว้ว่า ? เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการภารกิจของกระทรวงการคลัง โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมและก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลง? โดยมีบริหารราชการให้สอดคล้องตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนองค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงเห็นควรออกประกาศว่าด้วยค่านิยม สร้างสรรค์ของข้าราชการ สำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงการคลังและสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ทั้งนี้เพื่อ ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของบุคลากร อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ขององค์กรในบริบทของสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงการคลังและสำนักงานปลัด กระทรวงการคลัง ดังนี้

- 1.ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างตรงไปตรงมา แยกเรื่อง ส่วนตัวออกจากหน้าที่การงานและไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
- 2.ปฏิบัติงานเชิงรุก หมายถึงปฏิบัติงานเต็มกำลังความสามารถ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีการ พัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ ไม่ยึดติดกับปัญหาเดิมๆ โดยไม่คิดแก้ไข เน้นการทำงานโดยมีเป้าหมาย เป็นตัวกำหนดทิศทาง
- 3.มีศีลธรรม คุณธรรม หมายถึง การมีมาตรฐานในการให้บริการที่เท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ กล้ายืนหยัดใน สิ่งที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและเท่าเทียม
- 4.มีการปรับตัว เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หมายถึงการปรับปรุงตนเองให้มีความเป็นเลิศใน วิชาชีพ โดยพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้เป็นมืออาชีพและมีขีดสมรรถนะสูง มีการนำความรู้และวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
- 5.ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงการทำงานได้ผลผลิตตามมาตรฐานที่หน่วยงานกำหนด โดยคำนึงถึง ความคุ้มค่า ประหยัดทรัพยากร ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่ำ และทำงานได้ทันเวลาที่กำหนด
- 6.รับผิดชอบต่อผลงานและสังคม หมายถึงการปรับปรุงการทำงานมีขั้นตอนที่ชัดเจน เปิดเผยหลักเกณฑ์และ วิธีการในการปฏิบัติงานและข้อมูลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบตามควรแก่กรณี โดยถือว่าการเปิดเผย เป็นหลักเกณฑ์ การปกปิดเป็นข้อยกเว้น พร้อมรับการตรวจสอบ โดยมีวิธีการให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเข้า ตรวจสอบการทำงานได้อย่างเปิดเผยและโปร่งใส
- 7.โปร่งใสและมีส่วนร่วม หมายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประสานสัมพันธ์ ทำงานเป็น ทีม การสร้างเครือข่ายในการทำงาน การปรับปรุงการทำงานเมื่อได้รับข้อเสนอแนะเป็นต้น
- 8.มุ่งเน้นผลงาน หมายถึงการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีการวัดและประเมินผลงานที่ชัดเจน มี ผลงานเป็นที่ประจักษ์และเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ

ประกาศ ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2551

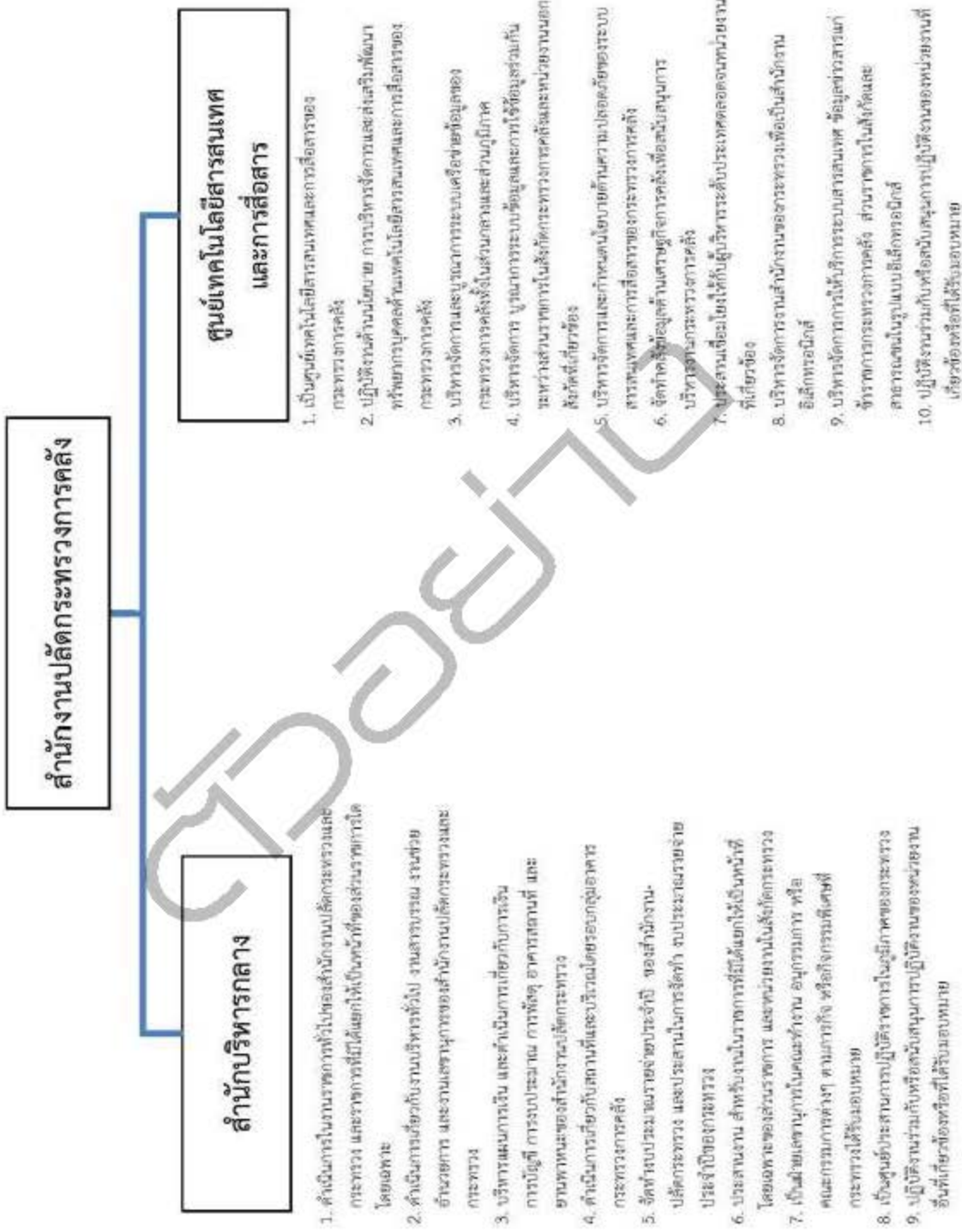
(นายสุภรัตน์ ควัฒน์กุล)

ปลัดกระทรวงการคลัง

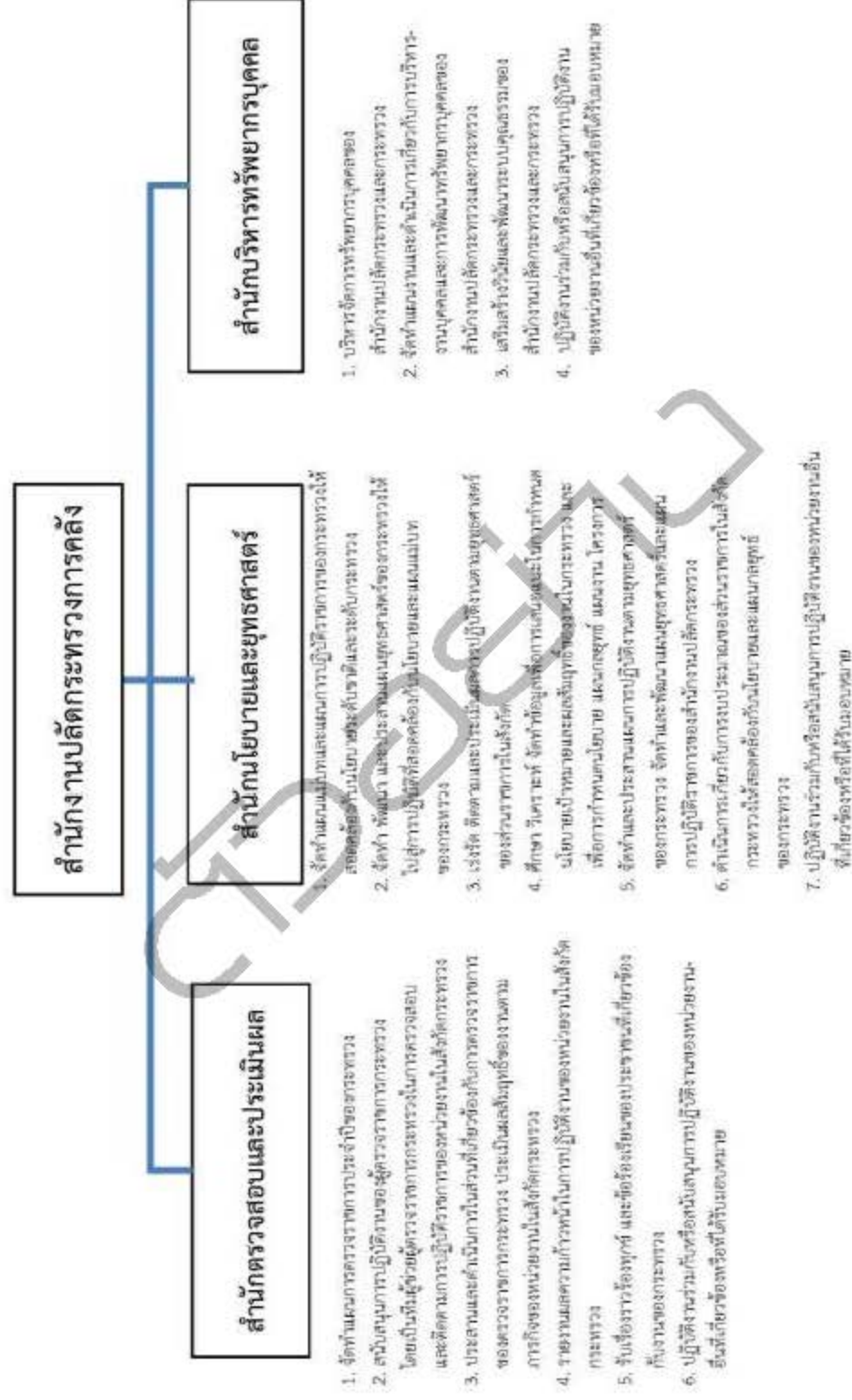
➤ คำขวัญขององค์กร

"ทำงานด้วยใจ ข้อมูลโปร่งใส พร้อมให้บริการ"

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (ต่อ)

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (ต่อ)

นายทฤษฎา จีณะวิจารณ์
ปลัดกระทรวงการคลัง

----- ✍

ตัวอย่าง

แนวข้อสอบ รธน. พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2564

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตราไว้เมื่อวันที่เท่าใด

1. 1 เมษายน 2560 2. 3 เมษายน 2560 3. 6 เมษายน 2560 4. 9 เมษายน 2560

ตอบ 3. แนวคิด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน 2560

2. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางข้อใด

1. รัฐสภา 2. คณะรัฐมนตรี 3. ศาล 4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4. แนวคิด มาตรา 3 วรรคแรก อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

3. ข้อใด มีความหมายถึง “สิทธิ” ตาม รัฐธรรมนูญฯ

1. ภาวะที่บุคคลมีอิสระในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามความปรารถนาของตน
2. อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำการเพื่อประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของตน

3. ถูกทั้งข้อ 1. และ 2.

4. อำนาจที่บุคคลจะกระทำการสิ่งใดก็ได้ตามความปรารถนาโดยไม่จำเป็นต้องดูว่ากฎหมายให้อำนาจไว้หรือไม่ก็ตาม

ตอบ 2. แนวคิด หลักรัฐธรรมนูญ สิทธิ (Right) หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของตน

4. ข้อใด มีความหมายถึง “เสรีภาพ” ตาม รัฐธรรมนูญฯ

1. ภาวะที่บุคคลมีอิสระในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามความปรารถนาของตน
2. อำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำการเพื่อประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของตน

3. ถูกทั้งข้อ 1. และ 2.

4. อำนาจที่บุคคลจะกระทำการสิ่งใดก็ได้ตามความปรารถนาโดยไม่จำเป็นต้องดูว่ากฎหมายให้อำนาจหรือห้ามไว้หรือไม่ก็ตาม

ตอบ 1. แนวคิด หลักรัฐธรรมนูญ “เสรีภาพ” (Liberty) หมายถึง ภาวะที่บุคคลมีอิสระในอันที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามความปรารถนาของตน โดยไม่ถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากบุคคลอื่น

5. ในฐานะที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นมีเป็นอย่างไร

1. โฆษะ 2. เป็นอันใช้บังคับมิได้ 3. โมฆียะ 4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 5 วรรคแรก รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศบทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญบทบัญญัติหรือการกระทำนั้น เป็นอันใช้บังคับมิได้

6. เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใดให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามกรณีข้อใด

1. ตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ตามหลักกฎหมายทั่วไป

3. ตามกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง
4. ตามรัฐธรรมนูญต่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก

ตอบ 1. แนวคิด มาตรา 5 วรคสอง เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้น หรือวินิจฉัยกรณีนั้นไป ตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

7. บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิตามข้อใด

1. ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ
2. ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ
3. ถูกทั้งข้อ 1. และ 2.
4. ไม่มีสิทธิใดๆ นอกจากการดำเนินการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 25 วรคสี่ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือ ช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

8. การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อใด

1. หลักนิติธรรม
2. เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
3. ความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ในประเทศ
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 26 วรคแรก การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตาม เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

9. บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำความผิดข้อใด

1. ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด
 2. ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้
 3. ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้
 4. ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดก็ได้
- ตอบ 3. แนวคิด

มาตรา 29 วรคแรก บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

10. ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นอย่างไร

1. เป็นผู้บริสุทธิ์
2. ไม่มีความผิด
3. ไม่ได้กระทำการอันเป็นความผิด
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 29 วรคสอง ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิด

11. ตามหลักรัฐธรรมนูญฯ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ จะกระทำได้หรือไม่ เหตุผลตามข้อใด ถูกต้องที่สุด

1. กระทำได้ ต่อเมื่อมีความจำเป็นและมีเหตุอันสมควร
2. กระทำไม่ได้เลย เพราะเป็นสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว
3. กระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์

สาธารณะ

4. กระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในทางคดีของศาลเท่านั้น

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 32 วรรคสอง การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

12. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามข้อใด

1. บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

2. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

3. ถูกทั้งข้อ 1. และ 2.

4. บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ที่จะออกกฎหมายใดๆเพื่อเป็นการจำกัดเสรีภาพนั้นๆ ไม่ได้เลย

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 34 วรรคแรก บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

13. ตามหลักรัฐธรรมนูญฯ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิตามข้อใด

1. ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

3. ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4. แนวคิด มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

14. ข้อใดกล่าวผิด เกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุม

1. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ
2. การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมจะกระทำมิได้ไม่ว่ากรณีใดๆ
3. บุคคลอาจถูกจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมได้ เพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงของรัฐ
4. ไม่มีข้อใดผิด

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

15. บุคคลตามข้อใด มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

1. บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 50 ปี และเป็นผู้พิการ
2. บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ
3. บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี ทุกกรณี
4. บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 70 ปี ทุกกรณี

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 48 วรรคสอง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

16. ตามหลักรัฐธรรมนูญฯ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ ดังนั้น หากทราบว่ามีกระทำความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิร้องต่อหน่วยงานใด เพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดดังกล่าวได้ต่อไป

1. อัยการสูงสุด
2. ผู้ตรวจการแผ่นดิน
3. รัฐสภา
4. นายกรัฐมนตรี

ตอบ 1. แนวคิด มาตรา 49 วรรคแรก และวรรคสอง บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่อ อัยการสูงสุด เพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดดังกล่าวได้

17. จากข้อ 16. หากบุคคลหรือหน่วยงานนั้นๆ มีคำสั่งไม่รับดำเนินการภายในกี่วัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

1. 7 วัน
2. 15 วัน
3. 30 วัน
4. 60 วัน

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 49 วรรคสาม ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายใน สิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

18. รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลากี่ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

1. 10 ปี
2. 11 ปี
3. 12 ปี
4. 13 ปี

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 54 วรรคแรก รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

19. ข้อใดกล่าวผิด เกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐ

1. รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

2. รัฐไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ให้ฐานะของผู้บริโภคและผู้ผลิตมีฐานะเสมอกันทางกฎหมาย โดยห้ามรัฐแทรกแซงหรือให้ข้อมูลในด้านการทำสัญญาหรืออื่นใดต่อผู้บริโภค
3. รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน
4. ไม่มีข้อใดผิด

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 61 รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

20. ตามรัฐธรรมนูญฯ รัฐสภาประกอบด้วยสภาใด

1. สภาผู้แทนราษฎร
2. สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
3. สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และนายกรัฐมนตรี
4. สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 79 วรรคแรก รัฐสภาประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

21. รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อใด

1. บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
2. คำสั่งของประธานรัฐสภา
3. คำสั่งของนายกรัฐมนตรี
4. กฎกระทรวง

ตอบ 1. แนวคิด มาตรา 79 วรรคสอง รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

22. บุคคลตามข้อใด เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา

1. นายกรัฐมนตรี
2. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
3. ประธานวุฒิสภา
4. รองนายกรัฐมนตรี

ตอบ 2. แนวคิด มาตรา 80 วรรคแรก ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภา

23. บุคคลตามข้อใด เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง “รองประธานรัฐสภา”

1. นายกรัฐมนตรี
2. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
3. ประธานวุฒิสภา
4. รองนายกรัฐมนตรี

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 80 วรรคแรก ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา เป็นรองประธานรัฐสภา

24. ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ผู้ใดทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

1. นายกรัฐมนตรี
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอาวุโสสูงสุด
3. ประธานวุฒิสภา
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 3. แนวคิด มาตรา 80 วรรคสอง ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ประธานรัฐสภาได้ให้ ประธานวุฒิสภา ทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

25. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของผู้ใด

1. ผู้ตรวจการแผ่นดิน
2. รัฐสภา
3. สภาผู้แทนราษฎร
4. วุฒิสภา